

Kerstfeest, zoals het vroeger was...

**Kerstspel in twee bedrijven. Ook geschikt voor
kinderen**

door

JAN TOL

**TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl**

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **KERSTFEEST, ZOALS HET VROEGER WAS...** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JAN TOL** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: 2001 © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Oma van Doorn

Henk van Doorn - haar zoon

Marian van Doorn - haar schoondochter

Trees Bakker - volledige hulp bij de familie

Maria

Jozef

Hanna - zwerfster

Arie - zwerver, man van Hanna

De rollen van Maria en Hanna evenals Jozef en Arie zijn dubbelrollen.

DECOR:

Het toneel bestaat uit twee gedeeltes. Het eerste gedeelte vanuit het midden naar rechts, is de huiskamer van de familie Van Doorn. Hier staat een kleine kerstboom, een schommelstoel, een klein tafeltje en een voetenbankje. Het tweede gedeelte, vanuit het midden naar links, is de stal van Maria en Jozef, welke later ook zal dienen als de kleine stal van de familie Van Doorn. Tijdens de scène met Maria en Jozef staan er twee kistjes en een kribbe, op de vloer ligt stro. Aan de wand hangen wat touwen en een enkele olielamp. Tijdens de scène met Oma en de twee zwerfers in de stal, is alleen de kribbe weggehaald, maar ligt er wel een oude paardendecken. Om de afscheiding tussen de huiskamer en de stal te accentueren zouden enige stobalen geplaatst kunnen worden, die aan de huiskamerkant “bekleed” worden met kleden.

EERSTE BEDRIJF

Scène 1

De huiskamer.

Oma zit in haar schommelstoel te lezen in de bijbel. Op de achtergrond horen we het lied “Er is een kindeke geboren op aard...”

OMA: *(na even)* Ik vind het zo’n mooi verhaal. Hoewel, zo mooi was het natuurlijk niet, dat ze uiteindelijk in een stal terecht kwamen....*(het boek valt op haar schoot en zij droomt weg. Het licht gaat uit in de huiskamer en komt op in de stal)*

Scène 2

De stal.

Als het licht in de stal opkomt, zien we Maria en Jozef op enige kistjes zitten, die tegen elkaar aan staan. In de kribbe ligt “het kindje Jezus” bedekt met stro.

JOZEF: Heb je het niet koud, Maria? Anders ga ik nog op zoek naar enkele kleden of dekens. *(staat op en loopt naar de deur)*

MARIA: Kom nog even bij me zitten, Jozef. Ik heb het echt niet koud. Of, misschien voel ik het ook wel niet. *(een stralende glimlach)* Ik ben zo gelukkig, Jozef. Jij ook?

JOZEF: *(komt weer bij haar zitten)* Natuurlijk Maria, natuurlijk. Ik vind het alleen verschrikkelijk, dat we na zo lang zoeken, niets anders voor jou heb kunnen krijgen dan deze stal. Ik had je zo graag...

MARIA: *(glimlacht weer en pakt zijn hand)* Ik weet het, Jozef. Natuurlijk wil jij het beste voor mij. Maar het is goed zo. We zitten hier beschermt tegen de felle wind en de sneeuw. Het stro geeft ons en ons kind de warmte, tezamen met de behaagelijke warmte die de dieren geven. Nee, het is goed zo, Jozef.

JOZEF: Je bent een goede vrouw, Maria. En je zult ook een goede moeder zijn voor onze zoon. *(staat op en loopt naar de kribbe)* Even kijken, of hij nog goed toegedekt ligt...*(kijkt in de kribbe, trots)* Wat is hij toch mooi, Maria.

MARIA: Mooi is het juiste woord niet, Jozef. Bijzonder is hij. Bijzonder, omdat onze zoon Jezus, uitverkoren is door God. Hij is op de aarde gekomen voor ons allemaal.

JOZEF: *(aarzelend)*...Eh...Ja...dat is wel zo, maar....

MARIA: *(geschrokken)* Jozef! Twijfel jij daaraan? *(gaat bij Jozef staan)* Twijfel jij daaraan, Jozef?

JOZEF: Nee, *ik* twijfel niet, Maria. En ook de Wijzen uit het Oosten niet en de herders en het Joodse volk. Maar....zullen de anderen het ook geloven? Zullen zij kunnen en willen geloven, dat onze zoon....?

MARIA: Natuurlijk zullen zij dat geloven! *Wij* moeten ze dat vertellen. En, als hij later groter is, zal ons kind Jezus dat zelf doen. Jozef! Wat maalt er allemaal door je hoofd?

JOZEF: Maak je niet ongerust om mij, Maria. Mijn geloof is sterk. Maar...ik maak me alleen bezorgd om de toekomst. Wat zal er op den duur van ons geloof overblijven? *(ze knielen neer bij de kribbe. Even later, als het licht uitgaat in de stal, halen ze “kindje Jezus” uit de kribbe en lopen zij langzaam weg uit de stal)*

Scène 3

De huiskamer.

Als het licht opkomt in de huiskamer, zien we dat Oma de bijbel weer leest. Zij is niet meer alleen, want Trees zit bij haar op het voetenbankje.

OMA: *(we horen de laatste woorden van haar verhaal) ....Ja, wat zal er van de kerstgedachte overblijven, Trees? (slaat bijbel dicht)*

TREES: *(heel enthousiast)* Oh, mevrouw Van Doorn, u kunt zo mooi voorlezen. Vertelt u ook nog eens dat verhaal dat hij opstond uit het graf. Dat vond ik ook zo mooi.

OMA: *(lachend)* Trees, het is nu Kerst, hoor! Dat verhaal hoort bij Pinksteren.

TREES: Oh...maar ik vond het toch mooi, mevrouw Van Doorn.

OMA: Weet je wat we doen, Trees. Ik neem jou morgen mee naar de kerk. Dan hoor je het kerstverhaal nog een keer, maar dan nog mooier dan ik het kan vertellen.

TREES: Nog mooier dan u het vertelt? Dat kan niet! Hè, toe. Vertel nog wat.

OMA: Nou, goed dan. *(opent de bijbel weer)* Even zoeken, hoor. *(net als ze weer wil gaan voorlezen, komen Henk en Marian binnen. Ze zijn in een jolige stemming, hun armen vol cadeaus, zij zien er chic uit)*

HENK: *(lachend)* Zo moeder, bent u weer sprookjes aan het lezen?

OMA: *(verontwaardigd)* Henk! Schaam je. Ik las het kerstverhaal voor aan Trees.

HENK: Ja, die kun je van alles wijsmaken. *(tot Trees)* Snapte je er wel wat van, Trees?

TREES: *(staat snel op, maakt buiging)* Dag, meneer.

OMA: Je gaat te ver, Henk! Ik wil niet dat je spot met het geloof en ook niet dat je zo over Trees praat. *(tot Trees)* Ga zitten, kind.

TREES: Ja, maar...

OMA: Ga zitten! *(Trees kijkt van Henk naar Marian, gaat dan bedeesd zitten)*

HENK: Sorry moeder, sorry. Zo bedoel ik het niet. Maar ik hoop wel dat u dit jaar wat gezelliger bent met Kerst en niet de hele tijd in die schommelstoel blijft zitten lezen.

MARIAN: Dat doet je moeder heus niet, Henk. *(overdreven enthousiast)* Oh, ma! Ik heb zo iets moois voor u gekocht voor de Kerst. Het zal u zo beeldig staan. Het is...

HENK: *(snel)* Ga het meteen vertellen, zeg! Houd toch eens je mond,

dan is er met Kerst toch geen aardigheid meer aan?

MARIAN: (*gepikeerd*) Ik wou helemaal niet zeggen wat het is! Ik wou alleen maar zeggen, dat het een héél duur cadeau is. Maar dat...

OMA: Ik wil geen duur cadeau! Ik hoef helemaal niets, Marian. Ik zou alleen graag willen, dat we Kerstmis...

HENK: (*snel*)..vieren met een kopje chocolademelk! En een CD-tje opzetten met kerstliederen en een beetje stommetje gaan zitten spelen! Die tijd is geweest, moeder. We leven in het jaar 2000, weet u wel?

OMA: Ja, dat weet ik, Henk. Maar storen jullie je niet aan mij. Vieren jullie de kerst maar zoals jullie dat willen.

MARIAN: (*niet aardig*) En u dan? Gaat u weer op uw kamer zitten mokken? (*Oma schudt meewarig haar hoofd*) Nou, je hebt weer gelijk, Henk. (*sarcastisch*) Het wordt dit jaar weer een “gezellig” kerstfeest! (*loopt weg met de cadeaus*)

HENK: Leuk, moeder! Hartstikke leuk! Heeft u nu weer uw zin? (*loopt ook weg met zijn cadeaus*)

TREES: (*die dit alles schuchter heeft aangehoord*) Ik kan ook maar beter weggaan, mevrouw Van Doorn. U weet hoe uw schoondochter is. Als ik te lang bij u blijf, dan moet ik dat volgend jaar kerst nog aanhoren.

OMA: Jij kunt rustig bij me blijven, Trees. Jij hebt vandaag al meer dan genoeg gedaan. (*zucht*) Van mij mogen de kerstdagen wel weer voorbij zijn. (*er valt even een stilte, Trees kijkt Oma vertwijfeld aan, tenslotte verbreekt zij de stilte*)

TREES:...Mevrouw van Doorn?

OMA: Ja, kind?

TREES: Ik dacht dat u het kerstfeest juist mooi vond. En nu wilt u dat de kerstdagen al weer voorbij zijn.

OMA: (*zucht weer*) Ik heb er geen zin meer in, Trees. Niet op deze manier.

TREES: Vindt u het dan niet leuk om cadeaus te krijgen en weg te geven. Uw zoon en schoondochter hebben echt heel erg hun best gedaan om leuke cadeaus te kopen. Ook voor u, hoor!

OMA: Dat geloof ik best, kind. Maar kerstmis betekent voor mij iets anders. Voor mij is kerstmis een feest, omdat....

TREES: (*snel en enthousiast*) Ja, een feest! Voor mij is het ook een feest, mevrouw Van Doorn! Het is één groot feest. De kerstboom, de kaarsjes, lekker eten, cadeautjes en de hele familie gezellig bij elkaar. Dat is toch een groot feest?

OMA: Ja.....dat is gezellig...voor mijn zoon en schoondochter.

TREES: En voor mij!

OMA: Oh ja, Trees? Wat kreeg jij dan vorig jaar van ze? Een

chocoladeletter “T”, omdat ze die nog over hadden van Sinterklaasavond. En waar mocht jij eten met de kerst? In de keuken, helemaal alleen!

TREES: (*aarzelend*) Nou ja...ze vonden dat ik smakte met het eten. (*dan weer enthousiast*) Maar ‘s avonds mocht ik wel even komen. En toen heb ik jullie allemaal een cadeautje gegeven, weet u dat nog, mevrouw Van Doorn?

OMA: Ja, dat weet ik....

TREES: Die had ik allemaal zelf gemaakt. Ik had voor u wanten gebreid en voor uw schoondochter zo’n mooie sjaal van allemaal verschillende kleuren restjes wol. En voor uw zoon had ik allemaal schelpen op een sigarenkistje geplakt. Dat was heel mooi, hè?

OMA: Ja...Ik vond mijn wanten mooi.

TREES: Ja, heel mooi. Alleen begrijp ik één ding niet.

OMA: En dat is?

TREES: Uw schoondochter zei, dat ze de sjaal ook zo mooi vond, dat ze het zonde vond om het te dragen. Maar een week later zag ik de sjaal in de vuilnisbak liggen, naast het schelpenkistje van uw zoon.

OMA: (*verlegen met de situatie*) Oh...tja....

TREES: (*weer enthousiast*) Maar ik heb ze eruit gehaald, hoor!

OMA: Oh...en wat heb je ermee gedaan?

TREES: (*kijkt even in het rond*)....Niets zeggen, hoor. Het moet een verrassing voor ze blijven.....(*kijkt weer in het rond*) ...Ik heb ze weer ingepakt en met de Kerst krijgen ze die weer van mij. Goed, hè?

OMA: (*lachend*) Dat vind ik een goeie, Trees! En doe er meteen een briefje bij en daar zet je op: “Wie het kleine niet eert, is het grote niet weert.”

TREES: Maar...ik kan niet zo goed schrijven, mevrouw Van Doorn.

OMA: Nou, dan schrijf ik het wel voor je, Trees. Met héél veel plezier. Hè, ik krijg in ene weer zin in de kerstdagen.

TREES: Soms begrijp ik u niet, hoor. Eerst wilt u dat kerst voorbij is en nu vindt u het weer leuk. (*we horen hard geklop op de buitendeur*) Hoort u dat ook?

OMA: Nee, wat hoor jij dan?

TREES: (*luistert*) Nee, nu hoor ik ook niets meer. (*weer horen we geklop*) Ja, daar is het weer. Er wordt op de deur geklopt.

OMA: Nou, waar wacht je dan nog op? Ga open doen. (*Trees staat op en gaat weg. Oma zet weer een kerst CD-tje op, even later horen we “Stille nacht, Heilige nacht”. Ze gaat zitten in haar schommelstoel en luister met een glimlach op haar gezicht. Even later komt Marian binnen en zet de CD af. Oma draait zich verwonderd om*) Wat doe jij nou, Marian?

MARIAN: Ik word er niet goed van. Overal waar je komt, in de winkels, op straat, overal hoor je kerstmuziek en dan ook nog eens hier in het huis. Ik word er knettergek van. Oh ja, en dan nog wat. Ik wil niet dat u Trees meeneemt naar de kerk. Daar snapt ze toch allemaal niets van.

OMA: *(bits)* Jij dan wel?! Is het dan zo erg, om haar de betekenis van Kerstmis te vertellen?

MARIAN: Ze is hier ingehuurd voor het werk, we hebben geen tijd voor sociale begeleiding. Ze moet blij zijn, dat we haar in dienst hebben genomen. Het meeste werk moet je haar over laten doen. En daar komt nog bij....*(op dat moment komt Trees de kamer in, gevolgd door een oudere vrouw met een man, de vrouw is duidelijk ziek. Zij zien er verwaarloosd en smerig uit, Marian kijkt hen verbijsterd aan, dan tot Trees)* Trees! Wat heb jij gedaan?!

ARIE: Alstublieft, mevrouw. Stuurt u ons ook niet weg. Mijn vrouw is ziek en we hebben honger. We hebben al dagen niets fatsoenlijks te eten gehad.

MARIAN: Waarom heb je deze... eh... vieze lui naar binnen gebracht, Trees!

TREES: *(niet begrijpend)* Maar, mevrouw. Ze zien er zo zielig uit. Ik dacht, dat u...

MARIAN: *(kwaad)* Zielig of niet, eruit met die lui! Straks barsten we hier van de ongedierte en worden wij ook nog ziek.

ARIE: Laat ons dan tenminste even doorwarmen, mevrouw. En wat eten voor mijn vrouw. Meer vraag ik u niet.

MARIAN: U durft nogal wat te vragen! Ik ben geen sociale instelling. Trees, stuur ze...

OMA: *(grijpt in, staat op uit schommelstoel, tot de zwerfster)* Gaat u hier maar even zitten, hoor mevrouw.

MARIAN: Niets ervan! Wegwezen! *(Oma trekt zich niets van Marian aan en helpt de zwerfster in de schommelstoel)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto